

Tuula Pirinen

Toimittajan alkusanat

Tuula Pirinen

Tulin keväällä 2013 töihin Koulutuksen arviointineuvoston sihteeristöön, joka silloin oli yksi Jyväskylän yliopiston erillislaitoksista. Kyselijöille oli siten helppo vastata, että olen nyt töissä yliopistolla. Jo vuoden kuluttua tilanne muuttui: Pieni yksikkömme sulautui osaksi uutta kansallista virastoa, johon tulivat mukaan myös Korkeakoulujen arviointineuvosto ja Opetushallituksen arviointitoiminnot. Pääkonttori sijoittui Helsingissä Postitaloon, ja Jyväskylän toimipaikka siirtyi Cygnaeustalolle kaupungin keskustaan, tosin vasta keväällä 2015. Kaiken tämän jälkeen onkin ollut suhteellisen haasteellista lyhyesti kertoa työnantajastani, työpaikastani ja työnkuvastani. Aivan viime aikoina olen kuitenkin huomannut muutoksen: kun kerron olevani töissä Kansallisessa koulutuksen arviointikeskuksessa, saan jo aika usein vastaukseksi huudahduksen: "Ai Karvissa!" Äänensävy, jolla se lausutaan, riippuu jonkin verran siitä, onko lausujana laajaan arviointikyselyämme vastannut opettaja, raporttiamme hyödyntänyt tutkija tai päättäjät vai rivikansalainen, joka mediasta muistaa lukeneensa mielenkiintoisia arviointituloksiamme. Joka tapauksessa Karvista on neljässä vuodessa selvästikin kehittynyt tunnettu toimija, jonka tiedetään tuottavan runsaasti koulutusta koskevaa arviointitietoa. Jotta tämä tieto olisi mahdollisimman monipuolista ja ajantasaista, jotta se olisi helposti ymmärrettävässä muodossa ja jotta sitä hyödynnettäisiin koulutuksen kehittämisessä mahdollisimman paljon, myös Karvi itse kehittää toimintaansa jatkuvasti ja määrätietoisesti: palautteeseen reagoidaan, uutta kokeillaan, ja tiedon tarvitsijoita ja hyödyntäjiä pyritään kuuntelemaan herkällä korvalla ja osallistamaan alttiilla palveluasenteella.

Tässä artikkelikokoelmassa äänen saavat Karvin arviointineuvoston ja korkeakoulujen arviointijaoston jäsenet sekä Karvin asiantuntijat. Yhteisissä pöydissä on neljän ensimmäisen toimintavuoden aikana käyty lukuisia innostavia keskusteluja, joiden jakamisesta julkaisun idea lähti liikkeelle. Kirjoittajat kertovat kokemuksiaan ja näkemyksiään kuluneen kauden arviointitoiminnasta, pohtivat koulutuksen nykytilaa ja tulevaisuutta ja hahmottelevat jo tulevaisuuden arviointitarpeita

ja -metodeja. Koska kirjoittajat ovat myös saaneet vapaasti valita käyttämänsä tyylin ja määrittää tekstinsä pituuden, uskon, että käsillä on mukaansatempaava kokoelma persoonallista pohdintaa kaikille koulutuksesta ja sen arvioinnista kiinnostuneille.

Kokoelman ensimmäisessä osassa luodaan ensin katse menneeseen: Arviointineuvoston puheenjohtaja **Tapio Huttula** palaa kirjoituksessaan Karvin perustamiseen, tehtävämäärittelyyn ja edellytyksiin onnistua ja täyttää sille asetetut odotukset. Hän esittelee arviointineuvoston ensimmäiset linjaukset sekä Karvin strategian ja sen painopisteiden luomisen ja merkityksen. Samalla hän siirtyy jo pohtimaan Karvin yhteiskunnallista vaikuttavuutta sekä nykyistä ja tulevaa roolia arviointikentässä. Näille kysymyksille Huttula omistaa kirjoituksensa loppuosan. Arviointineuvoston jäsen **Heidi Backman** kurkottaa kirjoituksessaan vieläkin kauemmas historiaan lähtemällä liikkeelle omista kokemuksistaan arviointitoiminnan käynnistyessä Opetushallituksessa 1990-luvun puolivälissä. Hänen kirjoituksessaan esiin nousee myös ruotsinkielisen koulutuksen arvioinnin merkitys.

Kokoelman toisessa osassa tarkastellaan eri näkökulmista sitä, millaista arviointityö on käytännössä. Arviointiasiantuntijat **Salla Venäläinen** ja **Jaana Saarinen** kertovat, kuinka vierailut esiopetusyksiköihin ja kouluihin ovat opetussuunnitelmaperusteiden toimeenpanon arvioinnissa toimineet vuorovaikutteisena arviointimenetelmänä ja kuinka vierailuilla on hyödynnetty kehittävän arvioinnin eri näkökulmia ja tuotettu arviointitietoa yhdessä toimijoiden kanssa. Arviointineuvokset **Jani Goman** ja **Sirpa Moitus** puolestaan pohdiskelevat, miten Karvin arvioinnilla voidaan tukea kansallista päätöksentekijää ja millaiset arviointikysymykset ja metodinen ja teoreettinen kehikko toimivat silloin, kun arvioinnin kohteena on koulutuspoliittinen reformi ja muutoksen johtaminen. Korkeakoulujen laatuauditointeja eri toimijoiden näkökulmasta valottaa kirjoituksessaan korkeakoulujen arviointijaoston jäsen **Pekka Auvinen**: auditointi toimii korkeakoulun kehittämisen tukena, auditoinnin näköalapaikka tarjoaa erinomaisen mahdollisuuden myös oman osaamisen, työn ja työyhteisön kehittämiseen, ja arviointijaostossa tarkastellaan kokonaisuutta ja tehdään päätökset. Korkeakoulujen arviointijaoston jäsenet **Katrina Nordström** ja **Eva Maria Raudasoja** kertovatkin henkilökohtaisia kokemuksiaan jaoston työskenteleystä ja sen jäsenenä toimisesta sekä laajemminkin Karvin merkityksestä koulutuksen kentällä. Opiskelijakeskeisyydestä korkeakoulujen toiminnan ja laatujärjestelmän kehittämisessä kirjoittavat sekä arviointineuvoston että korkeakoulujen arviointijaoston jäsenenä toimineet **Tapio Heiskari** ja **Anniina Sippola**: heidän mukaansa opiskelijoiden rooli on muuttunut palautteen antajasta yhdeksi kehittäjistä, ja tässä muutoksessa korkeakoulujen laatutyöllä ja laatujärjestelmien arvioinnilla on ollut suuri merkitys. Kansainvälisen tuulahduksen kokoelmaan tuo arviointiasiantuntija **Kati Isoahon** artikkeli, jossa hän työkokemuksensa perusteella vertailee korkeakoulujen opetussuunnitelmatyön ohjausta Suomessa ja Azerbaidžanissa. Vertailu antaa kuvaa erilaisten julkisten koulutuksen ohjausjärjestelmien eroista laajemminkin.

Kokoelman kolmannessa osassa siirrytään jo pohtimaan tulevaisuuden arviointitarpeita, -kohteita ja -teemoja. Jatkuvan oppimisen teemasta kirjoittaa Karvin varajohtajana toimiva **Hannele Seppälä**, jonka mukaan Karvin toiminnalle keskeiset teemat luottamus, tasa-arvo, osallisuus ja hyvinvointi sekä yhteiskuntaa uudistava tieto ja osaaminen ovat tärkeimmät kehittämiskohteet myös jatkuvan oppimisen tukemisessa. Yhteiskunnan ja yksilöiden asettamiin uuden oppimisen odotuksiin vastaavat lopulta koulutusorganisaatiot, joille Karvi pyrkii tarjoamaan parhaan tukensa niin toiminnan laadunhallinnassa kuin arviointiin perustuvan toimintakulttuurin kehittämisessä. Ammatillisen koulutuksen reformin arviointiin liittyviä kysymyksiä avaavat kirjoituksissaan sekä arviointineuvoston varapuheenjohtaja **Sampo Suihko** että arviointineuvoston asiantuntijajäsen **Samuli Maxenius**. Suihko hahmottelee kirjoituksessaan ammattien ja ammattiosaamisen tarpeiden muutosta, kuvaa ammattiosaamisen avaamia elinikäisen oppimisen näkymiä ja sen koulutusjärjestelmällemme asettamia haasteita ja päättää kirjoituksensa Karvin ammatillisen koulutuksen asiantuntijaryhmän esittämiin reformin arviointiteemoihin. Maxenius korostaa arvioinnin merkitystä osana reformin onnistunutta toteutumista erityisesti sen vuoksi, että ammatillisessa koulutuksessa ei ole lukiokoulutuksen tapaan käytössä valtakunnallista tasokoetta. Reformin onnistumisen kannalta Maxenius näkee kolme keskeistä arviointikohdetta, joista ensimmäinen – yksilöllisten opintopolkujen toteutuminen ja niiden vaikutukset opiskelijoihin – on ensimmäisenä myös Suihkon esittämällä listalla. Korkeakoulujen arviointijaoston jäsen **Susanna Aro** puolestaan pohtii auditointien merkitystä elinkeinoelämän näkökulmasta, mutta toteaa samalla, että tärkeämpää olisi saada nykyistä enemmän ajankohtaista tietoa erilaisilla teema-arvioinneilla. Niiden kohteina voisivat olla esimerkiksi yrittäjyys, innovaatiotoiminta ja kansainvälinen kilpailukyky, ja ne voisivat olla myös eri aloja läpileikkaavia. Karvin suuntaan toiveissa olisi, että auditointien ja arviointien tuloksista viestittäisiin ymmärrettävällä ja käytännönläheisellä tavalla.

Kokoelman viimeinen osa suuntaa katseen tulevaan. Sen johdantona on arviointineuvoston jäsenen **Kaarina Määtän** yksilöpsykologista tarkastelua siitä, mistä ja miten löytyy rakkaus oppimiseen, miksi se on tärkeää ja mitä siitä seuraa. Korkeakoulujen arviointijaoston puheenjohtaja **Jouni Välijärvi** näkeekin yhtenä arviointitoiminnan tärkeänä tulevaisuuden tavoitteena oppilaitosten välisten siirtymien ja nuorten erilaisten koulutusorientaatioiden tiiviin seuraamisen ja entistä paremman ymmärtämisen. Lisäksi Välijärvi nostaa tulevaisuuden tavoitteiksi korkeakoulujen uuden auditointimallin vastaanoton ja vaikutusten seuraamisen sekä arvioinnin riippumattomuuden puolustamisen. Kokoelman päättävässä kirjoituksessa Karvin johtaja **Harri Peltoniemi** kertoo uuden arviointineuvoston ja jaoston asettamisesta, tulevasta arviointisuunnitelmakaudesta ja uuden arviointisuunnitelman valmistelusta sekä sidosryhmien osallistamisesta ja sidosryhmäkyselystä. Kirjoitus sisältää myös pohdintaa siitä, mitä arviointineuvoston toimikaudesta 2014–2018 ja arviointisuunnitelmakaudesta 2016–2019 on Karvissa opittu, millaista palautetta on kerätty ja saatu ja mitä on kehitetty ja mitä jatkossa kehitetään.